

is de, om zoo te zeggen, natuurlijke houding, de Gode welgevallige houding van zondige menschen.

Opm. Ruslands goddeloozen wachten tenminste op ons. Wij niet op hen.

En dat... dat de booze daar tandknersend wacht om de arme schapen van Christus ook buitenslands te verscheuren, dat is dan een houding, die deze arme Lazarus bij God vóór heeft boven de rijke man, die de kerk is. Want daaraan manifesteert zich onze diepste menselijke ellende.

Ten slotte zijn we allen Lazarus. We zullen dat zien als we slechts broeder Lazarus zien in alle proletariërs en goddeloozen. Wij zullen dan zien dat wij elkander noodig hebben, wij zullen Christus vinden in elkander, de eene Lazarus zal dat in den anderen vinden.

Dat wij d'at toch mochten leeren zien.

Opm.: Dit is 't slot van deze geniale Barthiaansche omkeering van wat de Heere Jezus heeft gesproken toen Hij de gelijkenis van den rijken man en den armen Lazarus sprak tot de geldgierige Farizeën!

Dat is het slot van een „wij"-preek, die niet maar onschuldig is.

Dat zulk een preek nog Gereformeerd kan heeten en dat er nog menschen zijn, die zich door den klank laten verblinden... dat komt mede, doordat de onschuldig bedoelde „wij"-prediking onze ooren heeft gestreeld en ons slaperig heeft gemaakt, zoodat het rechte onderscheidingsvermogen tusschen wat God zegt in Zijn Woord en wat er van een tekst zoolt te zeggen valt in het vrome... is verloren gegaan. Valsche profetie maakt daar gebruik van.

Menig eenvoudig Christen die bij het Woord leeft, zal dit lezende zeggen: wie luistert er nog naar zulke preeken als deze.

Maar men bedriege zich niet. Geregeld wordt er in de pers blijdschap over uitgesproken, dat Barth Gereformeerd theoloog is en dat hij grooten opgang maakt in Schotland en Hongarije enz.

De Heere erbarme Zich over ons. En over onze arme kinderen, die door „Lazarus" bedreigd worden.

Biggekerke.

A. JANSE.

¹⁾ Over dien medemensch zegt de Schrift ook veel goeds. Maar hij is niet „Lazarus" en niet de „broeder" van Johannes' Brieven.

Ina Boudier-Bakker en haar werk.

I.

Kort voor ons blad in zijn zomer-editie verscheen, ontving ik uit onzen lezerskring eenige brieven, die nadere gegevens verzochten omtrent de persoon en den arbeid van de Schrijfster Mevrouw Ina Boudier-Bakker, zulks in verband met de leetuur van haar laatstverschenen roman „De Klop op de Deur".

POPULAIR-WETEN - SCHAPPELIJKE SCHEITSEN

De hulpkerk in modernen stijl. ¹⁾

In den laatsten tijd worden er zeer vele nieuwe kerkgebouwen en schoollokalen gesticht.

Overal zien we nieuwe gebouwen voor de uitoefening van den Geref. eeredienst verrijzen en worden modern ingerichte scholencomplexen geopend en in gebruik genomen.

En al deze nieuwe bouwwerken spreken in hun architectuur tot U van den tijd waarin we leven, van een nieuwe gedachte in de toegepaste bouwkunst, van een groote verandering, waardoor a.h.w. ook de architectuur werd gegrepen.

Ze toonen U een wijziging in vorm en uiting, in verdeeling der gevelvlakken en indeeling van het begane grondplan en helaas gelijkt het ook wel eens iets op een wijziging in doel en bestemming.

Onze nieuwe scholen zijn wel eens luxe scholen en doen meermalen denken aan bouwkunstige scheppingen bij het ontwerpen waarvan nu eens niet op een duizend gulden behoefde te worden gezien.

Enkele onzer kerken gelijken wel eens architectonische kunstgewrochten, kerkpaleizen, waarvan alle soberheid en strakheid vreemd is, waarin men tevergeefs een rustige strakke kerkidee zal trachten te vinden, gebouwen die met hun gedurde kleurencombinaties en hypermoderne decoratieve uitingen doen denken aan een gebouw voor vermakelijkheden en zoodoende hun doel voorbijgaan.

Aanstands deed deze correspondentie mij het plan opvatten, deze even interessante als voor den in literatuur belangstellenden Reformatie-lezer belangrijke stof in een artikelenreeks nader te behandelen. Het leek mij echter gewenscht ten einde door vrij langdurige onderbreking het verband niet te doen te loor gaan, daarmede te wachten, tot ons blad weer in den gewonen omvang zou verschijnen.

Nu dat met dit nummer het geval is, begin ik dus een artikelenreeks over „Ina Boudier-Bakker en haar werk". Daarbij is het de bedoeling, uit een bespreking van de persoon en de ontwikkeling van deze Schrijfster het karakter en de betekenis van haar werk nader te belichten, alsook de voor ons altijd belangrijke vraag naar de mogelijkheid van waardeering te bezien. Vanzelf komt daarmee aan de orde, wat de brieven schrijvers met hun vraag hebben bedoeld.

Zal men over het werk van eenige(n) Auteur zich een oordeel vormen, dan is het noodig, allereerst nadere kennismaking te zoeken met diens levens- en schrijversontwikkeling, zoodaats die blijkt uit biografische gegevens. Ik begin dus ook ten aanzien van het onderhavige onderwerp bij dit noodzakelijk begin.

Ina Bakker werd in 1875 te Amsterdam geboren. Ze bezocht na de lagere school de meisjes H. B. S., volgde een jaar college, met het oog op taalstudie, maar liet daarna die studieplannen varen en werd onderwijzeres aan een armenschool. In 1902 trouwde ze met den heer Boudier, postdirecteur, woonde op verschillende plaatsen, o.a. Aerdenhout, Vianen en woont nu, sinds verscheidene jaren, in een oud heerenhuis aan de Nieuwe Gracht te Utrecht.

Dit zijn de sobere feiten, die over het leven der Schrijfster zijn mede te deelen. Maar, gezien in het schaduwbeeld dat ze tegen den achtergrond van beschouwing afteekenen, zijn ze stuk voor stuk belangrijk en voor de kennis omtrent de Schrijfster en haar werk van veel gewicht.

Uit de feiten betreffende de intellectuele vorming b.v. krijgen we niet den indruk, dat school en schoolleven groote bekoring hebben gehad voor het kind. En wat ze ons meedeelt in haar bijdrage tot het mooie boek „Onze Mei" ¹⁾ bevestigt dat: „Er groeide" zegt ze daar „een afkeerige angst in me, van 'toogenblik af, dat ik de lucht van de school in mijn neus kreeg...; ik had bepaald een afschuw van de school, die ik met groote tusschenpoozen bezocht, maar waar ik altijd weer heen gestuurd werd om te probeeren of het nu lukte, en altijd weer ziek werd: ik denk, louter van diepen afkeer". — En, al week ook bij het ouder worden die echt kinderlijke weerzin, ook op de H. B. S. was ze nooit in haar element: „Ik werkte", zoo vertelde ze aan Annelen, de bekende interviewster van „het Handelsblad", „ik werkte als iedere andere leerlinge: ik studeerde, zonder dat de school mij veel gaf. Er waren geen invloeden van buiten, die mij ontroerden, die mij bewogen, mijn fantasie prikkelden."

Een kind voor en van de school was ze niet! Wat haar trok was juist dat, wat de school het kind niet biedt: het alleen-zijn. „Ik vond", vertelde ze aan Annelen, „als klein meisje het alleen-zijn het allerbeste, dat bestond. De stilte om mij heen was mij liever, dan al de dingen, waarvan andere kinderen van mijn jaren hielden". En in die stilte was zij bezig, bezig met het uitspinnen van lange verhalen, waarvan zij de personen en toestanden

Na nauwkeurige bestudeering der in de laatste jaren gestichte kerkgebouwen in vergelijking met den kerkbouw van 25 of meer jaren terug wil het ons voorkomen, dat de hierboven bedoelde typen van kerkgebouwen gevaar loopen niet aan de gestelde eischen te voldoen of te zullen blijven voldoen. Vele goede gebouwen zijn in de laatste jaren gebouwd, veel goede architectuur valt er zeer zeker ook op dit terrein te bewonderen, maar ten aanzien van een al te moderne kerkarchitectuur schijnt het ons toch, dat hierin meer, ja voor alles moeten uitkomen doel en bestemming, dat ook deze architectuur moet toonen een soberheid en strakheid, welke toch immers het stempel is van den Gereformeerden eeredienst.

In tegenstelling b.v. met den Roomschen eeredienst, waarbij in schemerlicht de beeldengroepen en wierookgeuren evenals vele zinnebeeldige handelingen een devote stemming teweeg moeten brengen is in de Gereformeerde kerk het woord van den predikant en de plaats der prediking het centrale punt van den eeredienst.

Daarom dan ook een frissche, stemmig-sobere en toch ook bovenal een solide en verheven kerkstructuur en architectuur. Aan de eene zijde vooral geen verwaarloozing der vormen en anderzijds ook geen gezochte vreemd aandoende en brutaal gedurfd opgezette architectuur.

Ook het verwaarlozen van de uit- en inwendige vormen van het kerkgebouw is niet goed te keuren.

Iets wat in den laatsten tijd wel niet zooveel meer voorkomt dan meerdere jaren terug toen het nog meermalen gebeurde dat aan hoofdvorm en indeeling weinig aandacht geschonken werd.

Verwaarloozing der uit- en inwendige architec-

zelf bedacht. ²⁾ Dat zij, heel jong nog, groot en diep leed gezien en meegedeeld had in het ouderlijk huis ³⁾, werkte stellig deze teruggetrokkenheid in de hand.

Aanstands herkennen we hier, in deze mededeelingen, de eerste kiemen van de latere Schrijfster Ina Boudier-Bakker. De typeerende trek van haar werk is de beelding van anderer zieleleven, het zich verplaatsen in en het weergeven van wat er omgaat in de ziel van de menschen over wie ze schrijft. In haar breede oeuvre in betrekkelijk heel weinig gebeuren, weinig verhaal. Het actieve is altijd alleen maar kader in haar boeken, omlijsting van het zielegebeuren der personen en het is ook immer tot het noodigste beperkt. En dien trek vinden we hier al in kiem.

In de tweede plaats is er het feit, dat ze onderwijzeres werd aan een armenschool; — ook weer belangrijk voor de kennis omtrent de Schrijfster en haar werk.

Want stellig is in de jaren van deze functie gegroeid dat fijne inzicht in het zieleleven van het kind en die bewogenheid met kinderleed, die straks in bundels als „Kinderen" of „Bloesem" zoo verrassend zich zouden openbaren. Men kan er zeker van zijn, dat, zoodaats Annelen het zegt, ze veel uit die kinderzieltjes heeft kunnen puren, dat in later jaren tot uiting gekomen is. Om den invloed te kennen, dien de arbeid van onderwijzeres op de volksschool heeft op haar, die dat werk met toewijding en belangstelling doet, behoeven we slechts te lezen de schetsen van wijlen Mevr. Cohen-de Vries (verzameld in haar bekende bundels „Kinderen uit mijn klas", en „Uit de school geklapt"). Als zulk een onderwijzeres een schrijfster is, dat wil zeggen, als in haar leeft de drang tot schrijven, tot vertellen wat ze ziet en ondervindt, zal die kleine, maar interessante wereld haar rijke stof opleveren en zal als vanzelf warmte en liefde gaan tintelen in haar werk. In Ina Bakker leefde die drang, en in haar ziel was er ook die groote, echt vrouwelijke genegenheid voor het kind — geen wonder, dat ze straks schrijven ging over kinderen, telkens weer, en dat die schetsen ook zonder uitzondering rijk werden van beeldende kracht en gedragen door een liefdevol begripen.

Eindelijk is er haar huwelijk met den heer Boudier, dat haar bracht op verschillende plaatsen en in een onafhankelijke positie temidden van allerlei menschen. Ze heeft daardoor het leven leeren kennen van menschen-in-een-stil-stadje, gebonden aan de veelsoortige kleinstedische verhoudingen en beperkt in hun levensdrang. En juist omdat ze in het bijzonder oog had voor den dieperen grond der dingen, voor wat achter de uiterlijkheid van veler leven schijnt en worstelt, ging ze de werkelijkheid van die stille levens verstaan, ging ze beseffen de leegte en de armoede, die zooveel herten verdonkert. Welnu, als ze dan straks schrijven gaat, treden zulke menschen als vanzelf haar boeken binnen en krijgen we figuren als die uit „De Straat", „Moeders", „Ongeweten dingen" e.d. De domineesvrouw uit „Moeders" en de burgemeestersgade uit „De Straat" zijn dan ook niet alleen fantasiescheppingen, maar, zij het dan met fantasie omkleede, werkelijkheidsbeeldingen.

Men versta deze conclusie niet verkeerd. Ik zeg niet, dat Ina Boudier-Bakker met deze figuren bepaalde, bij name te noemen menschen heeft afgebeeld, dat zij de indiscretie heeft begaan, menschen die ze gekend heeft, in haar boeken te laten optreden, onder een anderen naam en misschien met wat

tuur zien we tegenwoordig nog al eens, wanneer door den kerkeraad wordt besloten over te gaan tot het bouwen van een hulpkerk.

Meermalen doet een hulpkerk denken aan een schuur waarin zoo hier en daar wat raam- en deuropeningen zijn uitgespaard of ook wel aan een of ander publiek verkooplokaal of veilinggebouw. Een tijdelijk gebouw, meermalen gezet met de bedoeling om na verloop van enkele jaren plaats te maken voor een permanent gebouw, doet in werkelijkheid misschien tientallen van jaren als zoodanig dienst en blijft dan nog heel vaak in gebruik als verenigingslokaal of gebouw voor christelijke doeleinden. Zulk een gebouw is dan dus, hoewel als tijdelijk bedoeld, eigenlijk een permanent gebouw geworden, iets wat de praktijk heeft geleerd en dus moet de ontwerper ook zooveel mogelijk (met inachtneming van de beschikbare bouwsom) rekening houden met de eischen aan een dergelijk gebouw te stellen en van hem een deugdelijke verzorging gevraagd en van het ontwerp en de uitvoering van het ontwerp beide.

De kosten zullen als regel niet hooger zijn, daar een weloverwogen ontwerp en doelmatige bestudeering der constructies niet alleen niet duurder behoeven te zijn, maar heel vaak voordeliger uitvallen dan een willekeurig in elkaar gezette lokaliteit zonder eenige pretentie.

Bovenstaande gedachtengang was ons uitgangspunt bij het ontwerpen van de tweede Geref. kerk (hulpkerk) te Rijnsburg.

Bij dit in aanbouw zijnde kerkgebouw is getracht het karakter van een tijdelijk gebouw niet te verliezen terwijl in constructievorm en materiaalkeuze een voldoende waarborg is gelegen voor een langdurig gebruik.

wijziging sommige uitgesproken bedrijf st Schrijfster behoeven leven hee een zekere van het u schouwwin van binn constateer daar is menschen dan heeft waarheid in casu den Ont wel waa het mins ook de kleine sta gewoond)

Zoo bli waarme beschouw Want ze schen de verhoudin

En dan aanschit de lijst on Dat is: he Dr Ritter de Schrij Nieuwe G

op de tij verslag g Kunstenar de versche woning e vertrek h woonster, rust, bes even fijn hand var te geven

immers o nares ond lijker dan en wat d schaadf-b dat doet

werk bete modern-kl merkt. Ge flaneeren talus, ge schilderku raire sma rustige be

het zuiver doen zie selfen we eigen is a En ook da zoekt te k

¹⁾ „Onze" ²⁾ Zie ha en „Vriende" ³⁾ „Onze"

Uitwend architectura portaal, h boven de onderbrek

loodramen breede go wisseling

Inwendi met presv blijvende f terwijl de lood benex de spanter len bijdrag